

## بازگرداندن دیپلماسی به کارزار فشار بر ایران

به قلم باربارا ای. لیف (/fa/experts/barbara-ay-lyf/)

۲۳ سپتامبر ۲۰۱۹

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/bringing-diplomacy-back-pressure-campaign-against-iran

العربية (/policy-analysis/aadt-wrqt-aldblwmasyt-aly-hmlt-aldght-ly-ayran/)

درباره نویسنده



باربارا ای. لیف (/fa/experts/barbara-ay-lyf/)



تحلیل کوتاه

### رهبری ایالات متحده نباید متکی به تهدیدهای غیرواقعی باشد بلکه ضمن تعیین مسیر مذاکره باید با اقدامات بازدارنده و دیپلماسی جمعی همراه باشد تا دامنه عمل تهران را برای حمله محدود کند

حمله ۱۴ سپتامبر به عربستان سعودی فرصتی برای ایالات متحده است تا بتواند نحوه فشار آوردن به ایران را دوباره تنظیم کند. اعمال مجدد سیاست بازدارندگی امری اساسی است اما مهمتر از آن همسو کردن تلاش‌های دیپلماتیک ایالات متحده با سایر قدرتهاست تا ایران را به پای میز مذاکره بیاورد و راهی را مشخص کند که از تشدید تنش‌های کنترل‌نشده دور باشد و تعریف دوباره‌ای از نقش این کشور در خاورمیانه به دست دهد. نیازی نیست که دولت ترامپ در جلسات این هفته مجمع عمومی سازمان ملل تغییر چشمگیری را اعلام نماید ولی لازم است به بازیگران اصلی منطقه اهمیت این نکته را یادآور شود که فشار اقتصادی به ایران باید با کارهای مقدماتی برای مذاکرات آینده ترکیب شود.

#### بن‌بست فشار در غیاب دیپلماسی جمعی

اگرچه واشنگتن و ریاض هنوز اطلاعاتی مبنی بر تأیید عامل حمله و منشأ این حمله ویرانگرانه به قلب زیرساخت‌های نفتی عربستان سعودی منتشر نکرده‌اند اما مقامات هر دو کشور بارها بر دست داشتن ایران تأکید داشته‌اند. در واقع دقت و دامنه عملیات و توفیق آن فراتر از توانایی‌هایی است که حوثی‌های یمن – که انجام آن را برعهده گرفته‌اند – تا امروز از خود نشان داده‌اند.

دولت ترامپ اکنون در حال بررسی گزینه‌های مختلف پاسخگویی است و هر روشی که انتخاب کند فراتر از درگیری عربستان سعودی و ایران تأثیر به‌سزایی بر اعتبار سیاست بازدارندگی ایالات متحده در خاورمیانه خواهد داشت. تا اینجا یک نکته مسلم است: این حملات به طرز چشمگیری نشان داد که کارزار فشار حداکثری ایالات متحده فاقد چابکی دیپلماتیک است و در بازدارندگی شکست خورده است. رویکرد دولت آمریکا که عمدتاً بر تحریم سنگین متکی است بی‌آنکه به هدف محدود کردن اقدامات بی‌ثبات‌کننده ایران نزدیک شود یا این کشور را پای میز مذاکره بیاورد در تهران اعلام جنگ اقتصادی تلقی شده و از نظر تهران نیازمند مقابله از طریق یک سیاست ضدفشار

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/irans-push-for-regime-change-in-saudi-arabia-and->

**washington** است. واکنش ضعیف جامعه جهانی به رشته حملاتی که طی تابستان به سیستم حمل‌ونقل دریایی و زیرساخت‌های انرژی صورت گرفت رهبران ایران را به این باور رساند که می‌توانند بدون تحمل هیچگونه هزینه‌ای تنش را افزایش دهند. آنها با بالا رفتن یکباره از چندین پله نردبان تنش جسورانه محاسبه کردند که واکنش واشنگتن نرم خواهد بود زیرا رویکرد تکررانه رئیس‌جمهور ترامپ و

اظهارات علنی او در عدم تمایل به استفاده از زور مانع هرگونه پاسخ جمعی و هماهنگ امریکا خواهد بود.

زمان آن رسیده است که بپذیریم فشار فقط وسیله‌ای برای رسیدن به هدف است و خودش فی نفسه هدف راهبردی نیست. وادار کردن ایران به مذاکره مجدد در مورد محدود کردن برنامه هسته‌ای‌اش و اعمال محدودیت‌های جدید در برنامه موشک‌های بالستیک و فعالیت‌های منطقه‌ای این کشور تنها در صورتی حاصل می‌شود که ایالات متحده سیاست فشار خود را با دیپلماسی ترکیب کند و از کشورهای دیگر در مذاکره با تهران برای پایین آمدن از نردبان تنش کمک بخواهد.

رسیدن به یک توافق جامع که به این تهدیدهای امنیتی بپردازد هدف اصلی سیاست‌گذاری دولت آمریکا از زمان انصراف از برجام در ماه می ۲۰۱۸ بوده است اما محتوای این توافق هرگز به صورت علنی تعریف نشده است. دولت ترامپ مانند دولت قبلی در مورد روشن ساختن مراحل مذاکرات یا ماهیت آن تلاش جدی نکرده است. امری که هدف آن رسیدن به سازش‌هایی با ایران درباره مسائل دشوار منطقه‌ای است مانند دست برداشتن از حمایت مالی گروه‌های نیابتی و توقف فعالیت‌های نظامی‌اش در عراق لبنان عربستان سعودی و سوریه. اگرچه مدیریت انتظارات از نتایج فوری چنین گفت‌وگوهای گسترده‌ای دشوار خواهد بود واقعیت این است که واشنگتن و اروپا اهرم‌های اقتصادی قدرتمندی در مقابل ایران دارند و روابط تاریخی آنها با کشورهای حوزه خلیج فارس در نهایت می‌تواند به عادی‌سازی روابط بین تهران و شورای همکاری خلیج فارس کمک کند.

### شروع محدود با دولت‌های اصلی به جای یک ائتلاف بزرگ

دولت ترامپ با اصرار به اینکه کشورهای متحد آمریکا به کارزار فشار حداکثری علیه ایران بپیوندند و سپس با سرزنش آنها به دلیل مشارکت محدودشان خود را منزوی کرده است. رویکرد یکجانبه‌گرایی ایالات متحده به اقتصاد ایران لطمه زده است اما هیچ اثر مثبتی بر رفتار منطقه‌ای این کشور نداشته و منجر به ایجاد مقاومت اروپا در برابر هرگونه تلاش به رهبری آمریکا شده است. این بیگانه‌سازی حتی مانع از قبول یک درخواست ساده برای همکاری مشترک امنیت دریایی در تابستان جاری شد.

حملات پرتنش و فزاینده به ساختار انرژی خلیج فارس را باید به عنوان یک زنگ بیدارباش در نظر گرفت. اولویت واشنگتن در حال حاضر همکاری با اروپا چین ژاپن و سایر بازیگران اصلی بین‌المللی برای معکوس نمودن رویکرد پرتحرک ایران برای پایان دادن به بحران اقتصادی خود است. این کار به معنی تلاش مشترک برای منزوی کردن تهران در حال حاضر است و همزمان علامت دادن به شرکای آمریکا تا بدانند واشنگتن قصد دارد در نهایت به مذاکره برسد.

انجام این تلاش‌های بین‌المللی به طور موثر نیازمند یک تقسیم کار دقیق است. وظیفه واشنگتن احیای فوری سیاست بازدارندگی است و اینکه از بین روش‌های پنهانی بی‌شمار راهی برای ارسال پیامی محکم به تهران

انتخاب کند. آن (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/operating-in-the-gray-zone-to-counter-iran>)

سوی دیگر این سکه بازدارندگی دیپلماسی تقویت‌شده است - به موازات فعالیت‌های «منطقه خاکستری» دولت آمریکا باید پیام‌های هماهنگی را از طریق پکن و توکیو و کشورهای سه‌گانه عضو اتحادیه اروپا (انگلیس فرانسه و آلمان) به ایران بفرستد تا محدوده‌هایی را که جامعه بین‌المللی در خلیج فارس می‌پذیرد استحکام بخشد. پس از آن باید به اروپا اجازه داد که گزینه‌های انتخابی خود با تهران را در یک منطقه عمل بالقوه آزمایش کند.

به عنوان مثال مشاوره‌های قبلی با کشورهای سه‌گانه اروپایی باعث شد که ایران به دنبال یک خط اعتبار مالی باشد تا از طریق آن امکان صادرات نفت پیدا کند. زمانی که امانوئل ماکرون رئیس‌جمهور فرانسه این پیشنهاد را در جلسات اواخر ماه اوت مطرح کرد رئیس‌جمهور ترامپ اشاره کرد که اعتراضی ندارد و به این ترتیب بعد از ماه‌ها این پیشنهاد به نخستین پیشنهاد عینی برای ایران تبدیل شد.

### به کار گرفتن سازمان ملل

بهترین مکان برای آغاز این فرآیند در سازمان ملل و در هفته جاری است. حضور پرتعداد رهبران جهان فضای خوبی برای شکل‌گیری دوباره بحث‌ها و گرفتن مجدد ابتکار عمل از ایران فراهم می‌کند که به شکلی شگفت‌آور ابتکارها را از خود کرده است. واشنگتن با درگیر کردن بازیگران کلیدی این جریان در سازمان ملل می‌تواند فراتر از آن عمل کند که خودش را از انزوا درآورد یا تهران را در معرض مجازات قرار دهد - این جریان می‌تواند راهی برای حرکت به جلو باز کند. در اروپا کشورهای سه‌گانه از بهترین جایگاه برای کمک در این زمینه برخوردارند. به‌ویژه واشنگتن باید از مداخله شخصی ماکرون هم در امر بازدارندگی و هم در جریان مذاکره بهره گیرد. درخواست کمک از شی جین‌پینگ رئیس‌جمهور چین نیز دارای اولویت یکسان است. وابستگی چین به انرژی خلیج فارس و علاقه‌اش به تشنج‌زدایی پایدار در منطقه از نظر استراتژیکی چین را با وجود تنش‌های دوجانبه بین این کشور و ایالات متحده در جبهه آمریکا قرار می‌دهد.

حل‌وفصل مساله یمن برای خارج شدن آن از دستور کار نیز امر بسیار مهمی است. اکنون سال‌هاست که این کشور به میدان اصلی نبرد بین ایران و سعودی‌ها تبدیل شده است. تهران از سرمایه‌گذاری اندک در جناح حوثی یمن سود کلانی برده است اما این درگیری برای

یمن ویرانگر و برای امنیت ملی و شهرت ریاض فاجعه‌بار بوده است. خود حوثی‌ها در مورد ادامه جنگ با عربستان یا ادامه رابطه با ایران با هم متحد نیستند لذا بر این اساس زمان آن گذشته که به آزمون منافع مشترک آنها با پادشاهی عربستان در آنسوی مرز توجه کنیم. ریاض موقعیت ویژه‌ای برای باز کردن کانال مذاکره (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/its-time-for-a-serious-saudi-houthi-back-channel>) دارد اما برای حمایت از تلاش‌های جاری سازمان ملل در پایان دادن به جنگ به تعهد جدی سیاسی از طرف ایالات متحده نیازمند است. آنگاه واشنگتن می‌تواند از انگلیس فرانسه آلمان و چین بخواهد که با شروع روند جدی میانجیگری در مورد نقش مخرب ایران در رابطه‌اش با حوثی‌ها به ایران هشدار دهند.

به دنبال این گام‌ها ایالات متحده باید در مورد شرایط آغاز مجدد و مشروط مذاکرات هسته‌ای جلسات فنی اکتشافی با سایر اعضای گروه ۱+۵- یعنی بریتانیا چین فرانسه روسیه و آلمان البته فعلا منهای ایران- ترتیب دهد. این اقدام به معنی ارسال یک پیام واضح خواهد بود که دولت آمریکا هنوز هم آمادگی بازگشت به میز مذاکره را دارد. علاوه بر این جلسات سالانه بانک جهانی / صندوق بین‌المللی پول که ماه آینده در واشنگتن برگزار می‌شود فرصت مناسبی خواهد بود برای پیام‌رسانی به تعداد بیشتری از مقامات اقتصادی در مورد اینکه نقش تحریم‌های آمریکا در این روند چه خواهد بود. از این طریق ارتباط میان تمایل ایران برای دست شستن از اقدامات زورگویانه در خلیج از یکسو و تمایل واشنگتن برای شروع گفت‌وگوهای مستقیم از سوی دیگر روشن خواهد شد.

در این مقطع حساس دیپلماسی به معنی ضعف نیست بلکه به منزله تایید این موضوع است که ایالات متحده ابزارهای مختلفی برای سوق دادن ایران و رقبای منطقه‌اش به سمت یک راه حل پایدار دارد. سیاست بازدارندگی تقویت شده آمریکا همراه با اجماع وسیع قدرت‌های بزرگ در مورد نحوه رفتار دیپلماتیک با ایران یک پیام قدرتمند نه فقط برای تهران بلکه برای بسیاری از دیگر مخاطبان خواهد بود. نیروهای نیابتی ایران در عراق لبنان سوریه و یمن از نزدیک مراقب اند تا ببینند واشنگتن به حمله گستاخانه به شریک سعودی خود چه پاسخی می‌دهد پاسخی که احتمالا عواقب اقتصادی جهانی خواهد داشت. سایر شرکای ایالات متحده در سراسر منطقه نیز مراقب اند. رهبری ایالات متحده برای تاثیرگذار بودن باید نه با تهدیدهای غیرواقعی بلکه با اقدامات و دیپلماسی جمعی پشتیبانی شود که به وضوح دامنه عمل ایران را برای اقدامات مخرب بیشتر محدود سازد و همزمان مسیر مذاکره را نیز تعیین کند.

*\*سفير باربارا ليف هموند ارشد انستیتو واشنگتن است و قبلا در وزارت خارجه آمریکا در پست‌های متعدد از جمله مدیر دفتر امور ایران خدمت کرده است. شارل تیبو هموند مهمان در انستیتو است و به عنوان دیپلمات فرانسوی در سوریه و عراق و نیز در دیگر پست‌ها خدمت کرده است.*

## RECOMMENDED



BRIEF ANALYSIS

### Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲ | ۱۱

Farzin Nadimi

([/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology))



#### BRIEF ANALYSIS

### Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

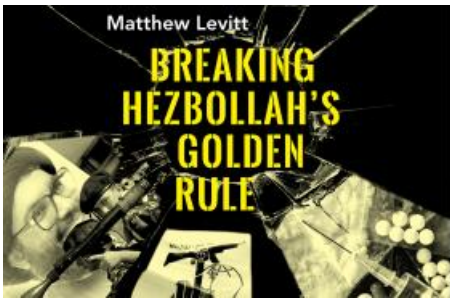
---

۱۱ فوریه ۲۰۲۲



Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)



#### ARTICLES & TESTIMONY

### Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

---

۹ فوریه ۲۰۲۲



Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)

#### TOPICS

[\(fa/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/\)](#) انرژی و اقتصاد

[\(fa/policy-analysis/mn-ashah/\)](#) منع اشاعه

[\(fa/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzh-y/\)](#) خلیج و سیاست حوزه انرژی

[\(fa/policy-analysis/syast-amryka/\)](#) سیاست آمریکا

#### REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/ayran/\)](#) ایران

[\(fa/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/\)](#) کشورهای حاشیه خلیج فارس